

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ ТА ОСВІТИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ УРБАНІСТИКИ ТА ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ
КАФЕДРА ПРАВА ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

КИЇВ
2025

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ КОМУНАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

ВИКОНАВЕЦЬ

СИРІТКА АРТЕМ
ОЛЕКСАНДРОВИЧ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ: 281 "ПУБЛІЧНЕ
УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ"

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК

ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ ТА ГАЛУЗІ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
Н.В. МАРТИНЕНКО

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

- Комунальна власність є матеріальною та фінансовою основою місцевого самоврядування
- Ефективне управління комунальним майном безпосередньо впливає на соціально-економічний розвиток територіальних громад і якість публічних послуг
- Чинне законодавство не містить цілісного та системного механізму реалізації, управління та захисту права комунальної власності
- Умови децентралізації влади посилили роль територіальних громад та актуалізували проблеми управління комунальним майном.

ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Неузгоджене законодавче регулювання:
 - відсутні чіткі критерії визначення суб'єктів та об'єктів права комунальної власності;
 - недостатньо врегульовані межі повноважень органів місцевого самоврядування у сфері комунальної власності.
2. Відсутність цілісних і ефективних механізмів управління та захисту комунальної власності.
3. Ризики неефективного використання майна, втрати контролю та порушення публічних інтересів територіальної громади.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою магістерської роботи є

напрацювання ефективного організаційно-правового механізму управління та захисту комунальної власності в Україні, що забезпечує раціональне використання комунального майна, збереження публічних інтересів територіальних громад та підвищення спроможності місцевого самоврядування.

ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

- з'ясувати сутність, зміст і правову природу комунальної власності
- дослідити розвиток інституту комунальної власності в Україні;
- визначити суб'єктний та об'єктний склад права комунальної власності
- проаналізувати підстави набуття та припинення права комунальної власності
- охарактеризувати форми реалізації правомочностей володіння, користування та розпорядження комунальним майном
- розробити пропозиції щодо удосконалення організаційно-правового механізму управління комунальною власністю

ОБ'ЄКТ І ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

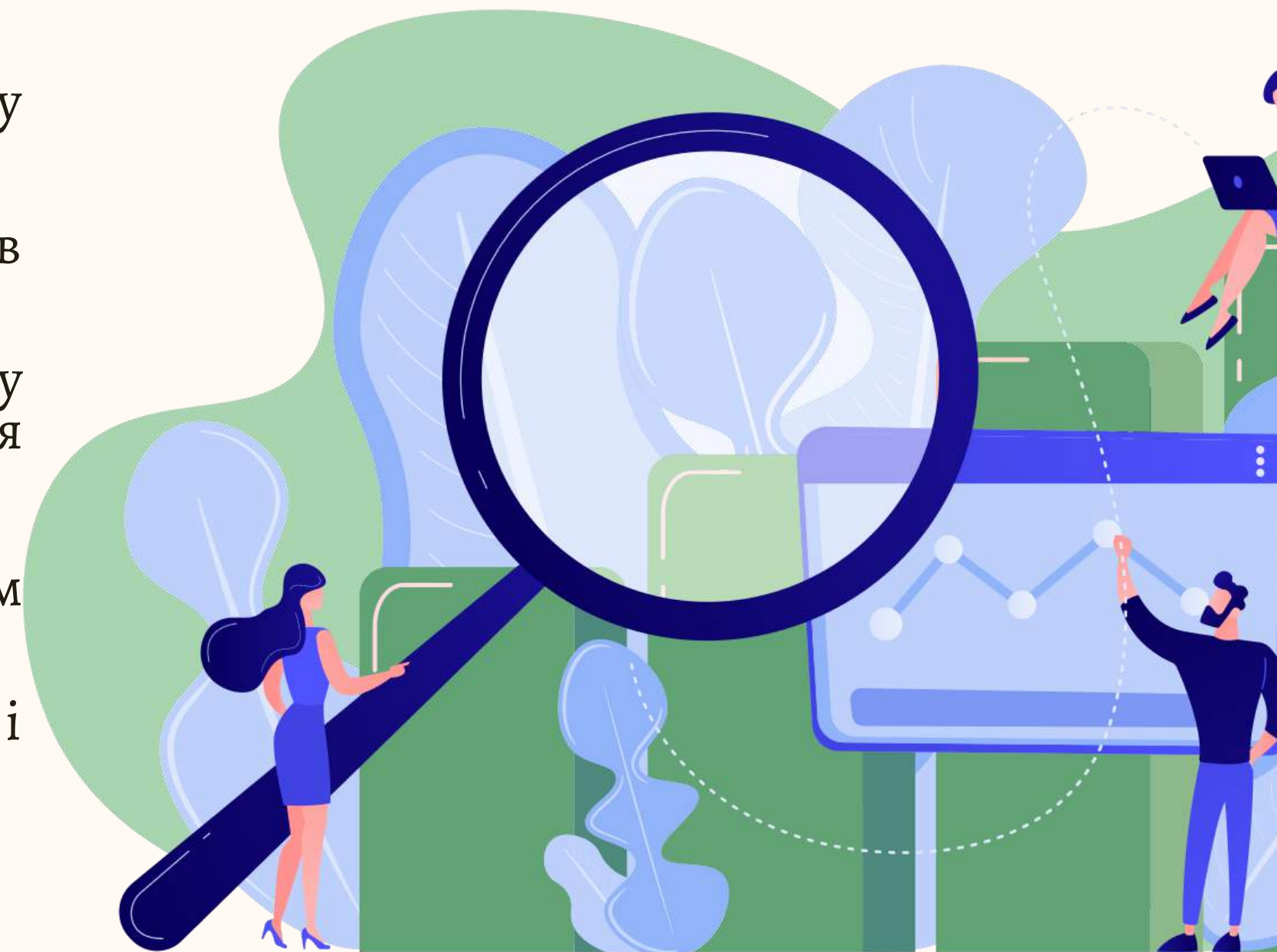
Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають у процесі набуття, здійснення та захисту права комунальної власності.

Предмет дослідження – організаційно-правові механізми та форми управління комунальною власністю, які застосовуються органами місцевого самоврядування.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

- системний підхід – для комплексного аналізу інституту комунальної власності
- історико-правовий метод – для дослідження етапів становлення комунальної власності в Україні
- порівняльно-правовий метод – для аналізу національного та зарубіжного досвіду управління комунальним майном
- формально-юридичний метод – для тлумачення норм чинного законодавства
- аналітичний метод – для формулювання висновків і пропозицій

ПОНЯТТЯ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

- Комунальна власність є самостійною формою публічної власності, закріпленою Конституцією України.
 - Вона належить територіальним громадам сіл, селищ і міст
- Реалізація права комунальної власності здійснюється безпосередньо громадами або через органи місцевого самоврядування.
 - Основне призначення комунальної власності – задоволення публічних потреб населення, а не отримання прибутку.

РОЗВИТОК ПРАВА КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Децентралізація:

Спроможна громада - європейська Україна

1990–1996 роки – комунальна власність розглядалася як різновид державної власності та перебувала переважно в управлінні місцевих рад

1996 рік – Конституція України закріпила комунальну власність як самостійну форму права власності

1997 рік – Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначив правовий режим та суб'єктів комунальної власності.

Подальший розвиток пов'язаний із реформою децентралізації та посиленням фінансової спроможності громад.

СУБ'ЄКТИ ПРАВА КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

- Територіальні громади сіл, селищ, міст – первинні суб'єкти права комунальної власності.
- Сільські, селищні, міські ради – здійснюють повноваження власника від імені територіальних громад.
- Районні та обласні ради – управляють об'єктами спільної власності територіальних громад.
- Виконавчі органи реалізують повноваження володіння, користування та розпорядження комунальним майном

ОБ'ЄКТИ ПРАВА КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

- рухоме та нерухоме майно;
- земля та природні ресурси, що перебувають у власності територіальних громад;
- комунальні підприємства, установи та організації;
- житловий фонд і нежитлові приміщення;
- доходи місцевих бюджетів та інші фінансові ресурси;
- інше майно та майнові права, визначені законодавством.

НАБУТТЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ПРАВА КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

ПІДСТАВИ НАБУТТЯ ПРАВА
КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ:

- безоплатне передання майна державою;
- безоплатне передання майна іншими суб'єктами власності;
- створення майна органами місцевого самоврядування;
- придбання майна у порядку, встановленому законом.

ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ ПРАВА
КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ:

- відчуження комунального майна;
- передача майна до державної або приватної власності;
- списання майна відповідно до законодавства.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВОВОМОЧНОСТЕЙ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

- Реалізація права комунальної власності здійснюється через:
- володіння – облік, утримання та збереження комунального майна;
- користування – експлуатація майна, передача в оренду, концесію, сервітут;
- розпорядження – відчуження майна, передача у власність або користування іншим суб'єктам.

Органи місцевого самоврядування зобов'язані забезпечувати раціональне та ефективне використання комунального майна в інтересах територіальної громади.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ МУНІЦИПАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ

- У країнах Європейського Союзу муніципальна власність розглядається як економічний ресурс розвитку громад.
- Зарубіжний досвід може бути використаний для удосконалення національної моделі управління комунальною власністю.

Управління майном здійснюється на засадах:

- економічної доцільності;
- прозорості та підзвітності;
- довгострокового планування.

Поширеними є такі форми використання майна:

- оренда;
- концесія;
- державно-приватне партнерство.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Комунальна власність є ключовою матеріальною та фінансовою основою місцевого самоврядування.

2. Ефективне управління комунальним майном забезпечує:

- розвиток територіальних громад;
- підвищення якості публічних послуг;
- зростання фінансової спроможності місцевих бюджетів.

3. Чинне законодавство потребує систематизації та уточнення у частині управління комунальною власністю.

4. Доцільним є удосконалення організаційно-правового механізму управління комунальним майном та розгляд можливості ухвалення окремого Закону України «Про комунальну власність».

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

